

TILUSJÄRJESTELYJEN POSITIIVISET VAIKUTUKSET OVAT LAAJAT

LUONNONVARAKESKUKSEN (LUKE) ja Maanmittauslaitoksen yhteistyönä selvitettiin ensimmäistä kertaa tilusjärjestelyjen yhteiskunnallisia vaikutuksia. Selvitys perustuu vertailuun Sievin kunnasta, jossa on tehty laajoja tilusjärjestelyjä 2000-luvulla kattaan jopa 75 prosenttia kunnan peltoalasta. Vertailua tehtiin Haapajärveen, Reisjärveen ja Kiuruveteen, joissa tilusjärjestelyjä ei ole tehty. Sievin poikkeuksellisen laajojen tilusjärjestelytoimien on arvioitu tuovan alueelle positiivista kehitystä laajemminkin.

ISOMPIA LOHKOJA

Vuonna 2000 peruslohkojen keskikoko vaihteli Sievissä ja vertailukunnissa 2,2 ja 2,6 hehtaarin välillä. Vuoteen 2018 tultaessa Sievin peruslohkojen keskikoko kasvoi 3,7 hehtaariin (kasvua 1,1 ha). Muissa vertailukunnissa kasvu jäi selvästi tämän alle ja pahimmillaan lähelle nollaa. Peruslohkojen koko kasvaa siten erittäin hitaasti, jos ollenkaan, ilman aktiivisia toimia.

VUOKRAPELTOJA AKTIIVIVILJELIJÖILLE JA OJITUKSET KUNTOON

Tilusjärjestelyissä peltoja onnistuttiin siirtämään aktiiviviljelijöiden omistukseen. Vuokrattuna viljellyn pellon osuus on pysytellyt Suomessa viime vuosina sitkeästi 35 prosentissa, mutta Sievissä osuus kääntyi selvään laskuun 2000-luvulla päättyen viime vuonna 24 prosenttiin. Tämä oli tärkeä havainto, sillä lyhyet ja jatkoltaan epävarmat vuokrasopimukset eivät kannusta

vuokralaista perusparannusinvestointeihin, kuten ojituksiin. Sievissä kelkka on pystytty kääntämään oikeaan suuntaan. Vuokrapellon väheneminen näkyi positiivisesti salaajitusmäärissä ja -euroissa, jotka olivat Sievissä vertailukunnista korkeimmat. Omalle pellolle uskalletaan tehdä pitkäkestoisia investointeja.

OPTIMISMI JA TOIMELIAISUUS LISÄÄNTYVÄT

Tilastojen mukaan taloudellinen toimeiliasuus lisääntyi tilusjärjestelyjen myötä. Sievin tiloilla käytettiin paljon urakointipalveluja, ja niiden käyttö kasvoi merkittävästi 2000-luvulla. Sievissä lopettaneiden tilojen osuus oli vertailutiloista alhaisin 2000-luvulla ja MYEL-vakuutettujen keski-ikä nousi vähiten. Tilusjärjestelyt ovat yhdessä muiden tekijöiden kanssa vaikuttaneet positiivisesti viljelijöiden jatkamishalukkuuteen ja nuorien hakeutumiseen viljelijöiksi.

MAHDOLLISUUKSIA VÄHENTÄÄ TARVETTA PELLONRAIVAUKSELLE

Raivausmäärät jäivät Sievissä 2000-luvulla vertailukunnista alimmiksi. Tilusjärjestelyillä voidaan parhaimmillaan vähentää tilojen tarvetta raivata uutta peltoa, mikä edellyttää onnistumista peltolohkojen sijainnin järjeistämässä yhteistyössä paikallisten ihmisten kanssa.

Sami Ovaska
Tutkija
Luke